

CASOPISHARMONIE.CZ

1. Kreativní prostor pro jedinečná setkání: o festivalu NODO 2024 s režisérem Jiřím Nekvasilem a skladatelkou Ann Cleare

26.06.2024 casopisharmonie.cz

Odkaz na originál

Klíčová slova: Divadla (8); Divadlo (5); Antonína (2); Bazikou (2); Davidem (2); divadel (2); Dvořáka (2); Jiří (2); Jiřího (2); moravskoslezského (2); Myrona (2); Národního (2); Nekvasil (2); Ostrava (2); ostravských (2); divadlech; Jiřím; moravskoslezské; Národní; NDM; Nekvasilem; Opera; opery; ostravskému; Ostravy

Festival nové opery New Opera Days Ostrava 2024 na konci června nabídne v pěti večerech sedm současných děl domácích i světových autorů – pět z nich bude uvedeno ve světové premiéře. NODO letos zavítá kromě ostravských divadel Antonína Dvořáka a Jiřího Myrona i do Haly Tatraň, kde se odehraje speciální imerzivní opera IMPACT pro soprán a kaskadérku, a do Divadla loutek Ostrava, v němž zazní experimentální hudební nástroje intonarumori Luigiho Russola.

Spoluzakladatel bienále NODO a ředitel Národního divadla moravskoslezského Jiří Nekvasil se (ve spolupráci se scénografem Davidem Bazikou) zhostí režie dvou děl – Ephemeral Pulse amerického skladatele lana Davise a The Little Lives irské skladatelky Ann Cleare. Právě s Jiřím Nekvasilem a Ann Cleare jsem krátce pohovořil ve víru intenzivních příprav operního bienále i vrcholícího projektu NDM Smetana 2024, během něhož v průběhu letošního roku zazněl komplet oper Bedřicha Smetany.

Jiří Nekvasil: Co je to česká hudba?

JB: Mohl byste obecně charakterizovat letošní programovou nabídku festivalu NODO? JN: Základní koncept dramaturgie NODO je od jeho počátku, tedy od roku 2012, kdy se uskutečnil první ročník, stejný. Uváděná díla zde zaznívají výhradně v českých nebo světových premiérách. Některé opery vznikají přímo na objednávku festivalu (letos jsou to operní kompozice Františka Chaloupky Haštala Hapky a lana Davise a částečně i projekty Luigi Russolo/ Petr Rezek a Amir Shpilman/Shiran Eliaserov). A tak zde můžete zažít během pěti dnů jedinečná setkání, kdy se novinky převážně skladatelů mladší či střední generace potkávají v programu s díly renomovaných autorů či "klasiky" nové hudby. Jsem velice rád, že po delším čase bude opět uvedena jedna festivalová produkce ve spolupráci se zahraničním partnerem – tentokrát je to renomovaná Neue Oper Wien. Představí se hned na úvod festivalu českou premiérou opery Pascala Dusapina Passion

JB: Lze něco předem prozradit o dílech, na která se můžeme těšit? Některá jména jsou ostravskému publiku již dobře známa – František Chaloupka, lan Davis či nedávny rezident Institutu Ostravských dnů Haštal Hapka zde budou mít uvedena svá díla. Zajímavý bude jistě také Hořký konec Russolův s využitím intonarumori... JN: Přiznám se, že díla na festivalu, kromě těch, na kterých se podílím jako inscenátor (lan Davis a Ann Cleare), budou pro mě v mnohém také překvapením. Ani my jsme je neměli možnost vidět a mnohdy ani slyšet. Takže se těším jako vždy úplně na všechno. Autorům objednávek dáváme limity pouze realizační (jako orientační stopáž, velikost obsazení, technické omezení), nikoliv však umělecké. Opery dvou českých skladatelů – Františka Chaloupky a Haštala Hapky, které vznikly na objednávku NODO, jsou rovněž naším příspěvkem k Roku české hudby 2024. Rok české hudby tedy pro nás znamená také příležitost iniciovat vznik nových hudebních kompozic. A ty jsou dalším příspěvkem k otázce, kterou si osobně vždy v souvislosti se čtyřkovým výročím pokládám a na kterou konkrétními produkcemi a díly hledáme společně odpověď: Co je to česká hudba?

JB: Vy sám jste režisérem dvou inscenací – krátké ambientní opery lana Davise Ephemeral Pulse, která dle programového slova chce "zachytit a uchovat drsné, nejisté hudební momenty a nechat strukturu organicky se rozvíjet. Obsah i proces reflektují koncept času; jeho plynutí, dělení a pomíjivost/trvalost spontánních rozhodnutí." Jedná se zároveň o Davisovu operní prvotinu. Jak vnímáte jeho přístup k této formě a řešení, která si vybírá (která pochopitelně není v současné době, a zejména na scéně tohoto projektu, nijak kodifikovaná, právě naopak)? JN: Davisovo zhruba půlhodinové dílo není v žádném případě operou v klasickém slova smyslu. Je to orchestrální skladba se sborovými party, ze sborové sazby vychází občas sólové hlasy. A ty nejsou žádnými dramatickými postavami. Textem zde použitým je báseň Emily Dickinson Forever – is composed of Nows (Věčnost se skládá z dnešních dní). Už ze samé podstaty díla nevyprávíme příběh, ale vytváříme obraz v pohybu. Nejedná se tedy o inscenaci, ale o prostorovou instalaci, scénický artefakt, umístěn v prázdném prostoru rozlehlého jeviště Divadla Jiřího Myrona.

JB: Druhým dílem ve vašem režijním provedení, které zároveň letošní edici NODO uzavře, budou The Little Lives irské skladatelky Ann Cleare. Tato opera naopak staví do středu svého zájmu člověka – jeho vnitřní život, identitu, mezilidskou komunikaci i různá společenská napětí. Pohovořil byste o své práci na této inscenaci?

JN: Ta opera je velmi pozoruhodná, má několik významových rovin. Na jedné straně je to modelová situace, trochu "kafkovská". Neočekávaná událost, do které jsou postavy vrženy. Pak se zde potkávají rozličné postavy, které se vlastně míjejí. Každá žije jakoby ve svém světě, se svými problémy. Je zde také rovina, pro nás ne příliš srozumitelná, jak v místy obsažených jazykových nářečích, tak ve významových odkazech na Skotsko, Irsko i Anglii (skladatelka je Irka, libretistka Skotka). V monolozích se objevují i problémy současnosti – rasová nerovnost, xenofobie, gender. Důležitý je však především vnitřní stav postav. V průběhu opery jsme postaveni před otázku, jak to vlastně všechno ve skutečnosti je. Kde a co je skutečnost? Je to svým způsobem až obsedantně statický obraz s vnitřním napětím. Možná je to celé psychoterapie bez terapeuta. A nás čeká v intenzivním krátkém zkušebním období dobrodružná cesta. Tato opera měla svou světovou premiéru v roce 2022 na Mnichovském bienále, na jehož objednávku vznikla. Pro naši inscenaci máme k dispozici, až na jednu sólistku, původní premiérové sólistické obsazení. Což je výhoda, jejich party jsou nesmírně náročné. To, věřím, práci poněkud usnadní, avšak naše inscenace se vydává naprostou jinou cestou. Směřujeme ke zcela odlišnému

scénickému tvaru a podobě. A po konzultaci s Ann Cleare udělala skladatelka několik škrtnů a úprav.

JB: Na co nového se – kromě toho hlavního, tedy premiérových uvedení – můžeme letos na NODO těšit? Půjde též o nové prostory, které navštívíme – Halu Tatran, **Divadlo** loutek a jiné? Je to pokračování snah najít adekvátní inscenační prostory, tak jako v případě opery pro sjezdovku Nulanus Miro Tótha nebo jeho neméně site-specific Muži v skafandri JN: Základním prostorem pro konání produkcí NODO zůstávají obě velká **divadla Národního divadla moravskoslezského** – **Divadlo Antonína Dvořáka** a **Divadlo Jiřího Myrona**. Tyto prostory disponují špičkovým profesionálním technickým zázemím a jeho obsluhou. To je logický základ, bez kterého by NODO v této podobě nemohlo existovat. V obou těchto **divadlech** jsme však schopni zrealizovat maximálně čtyři večery, přitom některé programy se skládají ze dvou, sice kratších, ale zcela odlišných oper s různými realizačními týmy. Pokud chceme – a to rozhodně chceme – realizovat na NODO více kompozic, musíme hledat a najmout pro ně další prostory. V současné době jich vhodných pro naše účely v centru **Ostravy** moc není. Hala Tatran vyšla z charakteru a požadavků tvůrců díla IMPACT – vnitřní cesta ze tmy, kdy byla zapotřebí sportovní hala s nutnou výškou. Druhým prostorem je **Divadlo** loutek, které se svou kapacitou hlediště blíží naší potřebám a předpokládané návštěvnosti. V obou prostorách budeme letos poprvé. I na tuto zkušenost se moc těšíme. Hledání nových způsobů komunikace prostřednictvím prezentovaných operních kompozic a prostor, ve kterých jsou realizovány, je jednou z výzev NODO.

JB: Inspirují vás současné inovativní, experimentální a mnohdy nevázané tvůrčí snahy a řešení ve vlastní režijní práci? Jinými slovy, řekl byste, že vás zkušenost s dosavadními ročníky NODO přímo ovlivnila?

JN: Práce na produkcích pro NODO se svými podmínkami naprosto odlišuje od standardního provozu repertoárového **divadla**, kterým je naše čtyřsouborové **Národní divadlo moravskoslezské** po zbývajících devět a půl měsíců. Produkce pro NODO vznikají ve velkém nasazení v průběhu asi dvou týdnů. Toto nasazení se týká naprosto všech – zpěváků, hráčů, dirigentů, inscenátorů, ale zejména techniků. Mnohdy na ně klademe naprosto nestandardní požadavky. Zkoušíme mnohdy nevyzkoušené. Vstupujeme do mnoha rizik, ale s vědomím, že výsledek musí být co nejlepší a nejpůsobivější. Nejpozději posledních čtrnáct dnů v červnu jsou obě **divadla** vyhrazena výhradně pro NODO. Naše inscenace pro tento festival připravují společně se scénografem **Davidem Bazíkou**. Výše popsané realizační limity a specifický způsob práce chápeme jako jednoznačnou výzvu. Je to pro nás velká divadelní laboratoř. Naší devízou je pochopitelně dlouholetá profesionální divadelní zkušenost s různými divadelními formáty. Důvěrná znalost našich **divadel**, jeho zázemí, technických možností, včetně našeho dekoračního fundu, je v tomto pochopitelně také výhodou. V těchto inscenacích jsme si mnohdy vyzkoušeli scénické postupy a koncepty, které se v repertoárovém provozu nedají takto realizovat. Je to pro nás tvůrčí dílna, kreativní prostor umožňující jedinečná setkání mnohdy s velmi pozoruhodnými tvůrci a interprety, ale zejména díly, která vyžadují "jiný způsob čtení" a interpretace. Svůj originální scénický jazyk. NODO je po všech stránkách velmi inspirativní prostor a čas, hledání, paleta experimentu, zkoušení nových postupů, inspirativních možností hudebního **divadla** současnosti.

Ann Cleare: Náročný podnik opera

JB: Při čtení programových poznámek k vašemu dílu – "Jednoho rána přijdou do zahrady čtyři lidé ... Podivný muž Parkwächter je v zahradě zamkne, aniž by uvedl jasný důvod, proč tomu tak je, a navrágá je, aby si sami vytvářeli různé domněnky. Napětí stoupá a pravdy, bolesti a touhy vyplývají na povrch..." – je zřejmé, že kladete velký důraz na mezilidskou dynamiku a interakce zúčastněných osob. Je to něco, na co se ve své tvorbě obecně zaměřujete?

AC: Popravdě vlastně ne. Většina mého díla se zaměřuje spíše na svět a prostředí mimo člověka. Soustředění této opery na člověka a na tento příběh je pro moji tvorbu ve skutečnosti dost neobvyklé.

JB: I ve vašem životopise je uvedeno, že se zaměřujete hlavně na "poetický rozměr komunikace, transformace a percepce" – to zní až fenomenologicky...

AC: Ano, na druhou stranu opět bych řekla, že opera The Little Lives je v tomto ohledu dost odlišná. Jde v prvé řadě o situaci, v níž se postavy nacházejí. Když mi bylo navrženo, abych napsala další operu (je to moje druhá opera – první byla kratší kus z roku 2015), rozhodla jsem se, že musí být založena na člověku a jeho údělu. Důležitý je ale také příběh. Tak jsme s libretistkou Alison Louise Kennedy vymyslely scénář – začaly jsme ho psát na začátku roku 2020, těsně předtím, než udeřila pandemie. Mnichovské bienále, s nímž jsme spolupracovaly, chtělo, abychom se nějak vypořádaly s brexitem. Nemuselo to být dílo přímo o brexitu, spíše o jeho obecnějších dopadech. Tak jsme se s Alison rozhodly, že vytvoříme scénář, v němž dáme lidi dohromady a, aniž bychom řekly slovo brexit nebo vykreslily nějakou konkrétní politickou situaci, prozkoumáme, jak to na lidi v té době působilo, to obrovské množství propagandy a dezinformací. Sledujeme tu pocity bezmoci či uvěznění, alespoň v určitém ohledu. Co je také zajímavé, je příběh těch několika lidí, kteří jdou do parku a myslí si, že jsou svobodní – a najednou se octnou na tom místě uvěznění. Zatímco jsou v tom parku, dozvídáme se také více i o nich samotných a zjišťujeme, že jsou de facto uvěznění i v jiných aspektech svého života.

Dostáváme se hlouběji do jejich psychiky – je tu tedy ta realita, ve které se v tu chvíli nacházejí, ale také realita jejich minulosti, která je stále svírá. A samozřejmě uprostřed toho všeho je jakýsi správce parku, který neustále rozdmýchává lži a mystifikace a zhoršuje situaci těm ostatním, kteří se snaží jen žít své životy a vycházet spolu, jak jen dovedou. The Little Lives tak odráží současnou dobu dezinformací a jejich dopad na duševní zdraví lidí, ale prozkoumává také otázky vládnutí, samosprávy, svobody a nesvobody atd. Celý rozhovor najdete v tištěném vydání Harmonie 06/2024.

URL | <https://www.casopisharmonie.cz/rozhovory/kreativni-prostor-pro-jedinecna-setkani-o-festivalu-nodo-2024-s-reziserem-jirim-nekvasilem-a-skladatelkou-ann-cleare/>

« zpět na začátek

Kreativní prostor pro jedinečná setkání: o festivalu NODO 2024 s režisérem Jiřím Nekvasilem a skladatelkou Ann Cleare

26. 6. 2024

[Jan Borek](#)

[Rozhovory](#), [Svět opery](#)

Jiří Nekvasil. Foto: Tamara Černá SofiG

Festival nové opery New Opera Days Ostrava 2024 na konci června nabídne v pěti večerech sedm současných děl domácích i světových autorů – pět z nich bude uvedeno ve světové premiéře. NODO letos zavítá kromě ostravských divadel Antonína Dvořáka a Jiřího Myrona i do Haly Tatran, kde se odehraje speciální imerzivní opera IMPACT pro soprán a kaskadérku, a do Divadla loutek Ostrava, v němž zazní experimentální hudební nástroje intonarumori Luigiho Russola.

Spoluzakladatel bienále NODO a ředitel Národního divadla moravskoslezského Jiří Nekvasil se (ve spolupráci se scénografem Davidem Bazikou) zhostí režie dvou děl – *Ephemeral Pulse* amerického skladatele Iana Davise a *The Little Lives* irské skladatelky Ann Cleare. Právě s Jiřím Nekvasilem a Ann Cleare jsem krátce pohovořil ve víru intenzivních příprav operního bienále i vrcholícího projektu NDM Smetana 2024, během něhož v průběhu letošního roku zazněl komplet oper Bedřicha Smetany.

Jiří Nekvasil: Co je to česká hudba?

JB: Mohl byste obecně charakterizovat letošní programovou nabídku festivalu NODO?

JN: Základní koncept dramaturgie NODO je od jeho počátku, tedy od roku 2012, kdy se uskutečnil první ročník, stejný. Uváděná díla zde zaznívají výhradně v českých nebo světových premiérách. Některé opery vznikají přímo na objednávku festivalu (letos jsou to operní kompozice **Františka Chaloupky**, **Haštala Hapky** a **Iana Davise** a částečně i projekty Luigi Russola/ Petr Rezek a Amir Shpilman/Shiran Eliaserov). A tak zde můžete zažít během pěti dnů jedinečná setkání, kdy se novinky převážně skladatelů mladší či střední generace potkávají v programu s díly renomovaných autorů či „klasiky“ nové hudby. Jsem velice rád, že po delším čase bude opět uvedena jedna festivalová produkce ve spolupráci se zahraničním partnerem – tentokrát je to renomovaná Neue Oper Wien. Představí se hned na úvod festivalu českou premiérou opery Pascala Dusapina *Passion*.

NODO 2024, foto ze zkoušek. Foto: Martin Popelář

JB: Lze něco předem prozradit o dílech, na která se můžeme těšit? Některá jména jsou ostravskému publiku již dobře známa – František Chaloupka, Ian Davis či nedávný rezident Institutu Ostravských dnů Haštál Hapka zde budou mít uvedena svá díla. Zajímavý bude jistě také *Hořký konec Russolův* s využitím intonarumori...

JN: Přiznám se, že díla na festivalu, kromě těch, na kterých se podílím jako inscenátor (Ian Davis a Ann Cleare), budou pro mě v mnohém také překvapením. Ani my jsme je neměli

možnost vidět a mnohdy ani slyšet. Takže se těším jako vždy úplně na všechno. Autorům objednávek dáváme limity pouze realizační (jako orientační stopáž, velikost obsazení, technické omezení), nikoliv však umělecké. Opery dvou českých skladatelů – Františka Chaloupky a Haštala Hapky, které vznikly na objednávku NODO, jsou rovněž naším příspěvkem k Roku české hudby 2024. Rok české hudby tedy pro nás znamená také příležitost iniciovat vznik nových hudebních kompozic. A ty jsou dalším příspěvkem k otázce, kterou si osobně vždy v souvislosti se čtyřkovým výročím pokládám a na kterou konkrétními produkcemi a díly hledáme společně odpověď: Co je to česká hudba?

NODO 2024, foto ze zkoušek. Foto: Martin Popelář

JB: Vy sám jste režisérem dvou inscenací – krátké ambientní opery Iana Davise *Ephemeral Pulse*, která dle programového slova chce „zachytit a uchovat drsné, nejisté hudební momenty a nechat strukturu organicky se rozvíjet. Obsah i proces reflektují koncept času; jeho plynutí, dělení a pomíjivost/trvalost spontánních rozhodnutí.“ Jedná se zároveň o Davisovu operní prvotinu. Jak vnímáte jeho přístup k této formě a řešení, která si vybírá (která pochopitelně není v současné době, a zejména na scéně tohoto projektu, nijak kodifikovaná, právě naopak)?

JN: Davisovo zhruba půlhodinové dílo není v žádném případě operou v klasickém slova smyslu. Je to orchestrální skladba se sborovými party, ze sborové sazby vychází občas sólové hlasy. A ty nejsou žádnými dramatickými postavami. Textem zde použitým je báseň Emily Dickinson *Forever – is composed of Nows* (Věčnost se skládá z dnešních dní). Už ze samé podstaty díla nevyprávíme příběh, ale vytváříme obraz v pohybu. Nejedná se tedy o inscenaci, ale o prostorovou instalaci, scénický artefakt, umístěn v prázdném prostoru rozlehlého jeviště Divadla Jiřího Myrona.

JB: Druhým dílem ve vašem režijním provedení, které zároveň letošní edici NODO uzavře, budou *The Little Lives* irské skladatelky Ann Cleare. Tato opera naopak staví do středu svého zájmu člověka – jeho vnitřní život, identitu, mezilidskou komunikaci i různá společenská napětí. Pohovořil byste o své práci na této inscenaci?

JN: Ta opera je velmi pozoruhodná, má několik významových rovin. Na jedné straně je to modelová situace, trochu „kafkovská“. Neočekávaná událost, do které jsou postavy vrženy. Pak se zde potkávají rozličné postavy, které se vlastně míjejí. Každá žije jakoby ve svém světě, se svými problémy. Je zde také rovina, pro nás ne příliš srozumitelná, jak v místy obsažených jazykových nářečích, tak ve významových odkazech na Skotsko, Irsko i Anglii (skladatelka je Irka, libretistka Skotka). V monolozích se objevují i problémy současnosti – rasová nerovnost, xenofobie, gender. Důležitý je však především vnitřní stav postav. V průběhu opery jsme postaveni před otázky, jak to vlastně všechno ve skutečnosti je. Kde a co je skutečnost? Je to svým způsobem až obsedantně statický obraz s vnitřním napětím. Možná je to celé psychoterapie bez terapeuta. A nás čeká v intenzivním krátkém zkušebním období dobrodružná cesta. Tato opera měla svou světovou premiéru v roce 2022 na Mnichovském bienále, na jehož objednávku vznikla. Pro naši inscenaci máme k dispozici, až na jednu sólistku, původní premiérové sólistické obsazení. Což je výhoda, jejich party jsou nesmírně náročné. To, věřím, práci poněkud usnadní, avšak naše inscenace se vydává naprostou jinou cestou. Směřujeme ke zcela odlišnému scénickému tvaru a podobě. A po konzultaci s Ann Cleare udělala skladatelka několik škrťů a úprav.

JB: Na co nového se – kromě toho hlavního, tedy premiérových uvedení – můžeme letos na NODO těšit? Půjde též o nové prostory, které navštívíme – Halu Tatran, Divadlo loutek a jiné? Je to pokračování snah najít adekvátní inscenační prostory, tak jako v případě opery pro sjezdovku *Nulanus* Miro Tótha nebo jeho neméně site-specific *Muži v skafandri*?

JN: Základním prostorem pro konání produkcí NODO zůstávají obě velká divadla Národního divadla moravskoslezského – Divadlo Antonína Dvořáka a Divadlo Jiřího Myrona. Tyto prostory disponují špičkovým profesionálním technickým zázemím a jeho obsluhou. To je logický základ, bez kterého by NODO v této podobě nemohlo existovat. V obou těchto divadlech jsme však schopni zrealizovat maximálně čtyři večery, přitom některé programy se skládají ze dvou, sice kratších, ale zcela odlišných oper s různými realizačními týmy. Pokud chceme – a to rozhodně chceme – realizovat na NODO více kompozic, musíme hledat a najmout pro ně další prostory. V současné době jich vhodných pro naše účely v centru Ostravy moc není. Hala Tatran vyšla z charakteru a požadavků tvůrců díla *IMPACT – vnitřní cesta ze tmy*, kdy byla zapotřebí sportovní hala s nutnou výškou. Druhým prostorem je Divadlo loutek, které se svou kapacitou hlediště blíží naší potřebám a předpokládané návštěvnosti. V obou prostorách budeme letos poprvé. I na tuto zkušenost se moc těšíme. Hledání nových způsobů komunikace prostřednictvím prezentovaných operních kompozic a prostor, ve kterých jsou realizovány, je jednou z výzev NODO.

JB: Inspirují vás současné inovativní, experimentální a mnohdy nevázané tvůrčí snahy a řešení ve vlastní režijní práci? Jinými slovy, řekl byste, že vás zkušenost s dosavadními ročníky NODO přímo ovlivnila?

JN: Práce na produkcích pro NODO se svými podmínkami naprosto odlišuje od standardního provozu repertoárového divadla, kterým je naše čtyřsouborové Národní divadlo moravskoslezské po zbývajících devět a půl měsíců. Produkce pro NODO vznikají ve velkém nasazení v průběhu asi dvou týdnů. Toto nasazení se týká naprosto všech – zpěváků, hráčů, dirigentů, inscenátorů, ale zejména techniků. Mnohdy na ně klademe naprosto nestandardní požadavky. Zkoušíme mnohdy nevyzkoušené. Vstupujeme do mnoha rizik, ale s vědomím, že výsledek musí být co nejlepší a nejpůsobivější. Nejpozději posledních čtrnáct dnů v červnu jsou obě divadla vyhrazena výhradně pro NODO. Naše inscenace pro tento festival připravují společně se scénografem Davidem Bazikou. Výše popsané realizační limity a specifický způsob práce chápeme jako jednoznačnou výzvu. Je to pro nás velká divadelní laboratoř. Naši devízou je pochopitelně dlouholetá profesionální divadelní zkušenost s různými divadelními formáty. Důvěrná znalost našich divadel, jeho zázemí, technických možností, včetně našeho dekoračního fundu, je v tomto pochopitelně také výhodou. V těchto inscenacích jsme si mnohdy vyzkoušeli scénické postupy a koncepty, které se v repertoárovém provozu nedají takto realizovat. Je to pro nás tvůrčí dílna, kreativní prostor umožňující jedinečná setkání mnohdy s velmi pozoruhodnými tvůrci a interprety, ale zejména díly, která vyžadují „jiný způsob čtení“ a interpretace. Svůj originální scénický jazyk. NODO je po všech stránkách velmi inspirativní prostor a čas, hledání, paleta experimentu, zkoušení nových postupů, inspirativních možností hudebního divadla současnosti.

Ann Cleare: Náročný podnik opera

JB: Při čtení programových poznámek k vašemu dílu – „Jednoho rána přijdou do zahrady čtyři lidé ... Podivný muž Parkwächter je v zahradě zamkne, aniž by uvedl jasný důvod, proč tomu tak je, a navádí je, aby si sami vytvářeli různé domněnky.

Napětí stoupá a pravdy, bolesti a touhy vyplývají na povrch...“ – je zřejmé, že kladete velký důraz na mezilidskou dynamiku a interakce zúčastněných osob. Je to něco, na co se ve své tvorbě obecně zaměřujete?

AC: Popravdě vlastně ne. Většina mého díla se zaměřuje spíše na svět a prostředí mimo člověka. Soustředění této opery na člověka a na tento příběh je pro moji tvorbu ve skutečnosti dost neobvyklé.

NODO 2024, foto ze zkoušek. Foto: Martin Popelář

JB: I ve vašem životopise je uvedeno, že se zaměřujete hlavně na „poetický rozměr komunikace, transformace a percepce“ – to zní až fenomenologicky...

AC: Ano, na druhou stranu opět bych řekla, že opera *The Little Lives* je v tomto ohledu dost odlišná. Jde v první řadě o situaci, v níž se postavy nacházejí. Když mi bylo navrženo, abych napsala další operu (je to moje druhá opera – první byla kratší kus z roku 2015), rozhodla jsem se, že musí být založena na člověku a jeho údělu. Důležitý je ale také příběh. Tak jsme s libretistkou Alison Louise Kennedy vymyslely scénář – začaly jsme ho psát na začátku roku 2020, těsně předtím, než udeřila pandemie. Mnichovské bienále, s nímž jsme spolupracovaly, chtělo, abychom se nějak vypořádaly s brexitem. Nemuselo to být dílo přímo o brexitu, spíše o jeho obecnějších dopadech. Tak jsme se s Alison rozhodly, že vytvoříme scénář, v němž dáme lidi dohromady a, aniž bychom řekly slovo brexit nebo vykreslily nějakou konkrétní politickou situaci, prozkoumáme, jak to na lidi v té době působilo, to obrovské množství propagandy a dezinformací. Sledujeme tu pocity bezmoci či uvěznění, alespoň v určitém ohledu. Co je také zajímavé, je příběh těch několika lidí, kteří jdou do parku a myslí si, že jsou svobodní – a najednou se octnou na tom místě uvěznění. Zatímco jsou v tom parku, dozvídáme se také více i o nich samotných a zjišťujeme, že jsou de facto uvěznění i v jiných aspektech svého života. Dostáváme se hlouběji do jejich psychiky – je tu tedy ta realita, ve které se v tu chvíli nacházejí, ale také realita jejich minulosti, která je stále svírá. A samozřejmě uprostřed toho všeho je jakýsi správce parku, který neustále rozdmýchává lži a mystifikace a zhoršuje situaci těm ostatním, kteří se snaží jen žít své životy a vycházet spolu, jak jen dovedou. *The Little Lives* tak odráží současnou dobu dezinformací a jejich dopad na duševní zdraví lidí, ale prozkoumává také otázky vládnutí, samosprávy, svobody a nesvobody atd.

Celý rozhovor najdete v tištěném vydání Harmonie 06/2024, kterou si můžete [zakoupit také online](#).

Štítky: [Ann Cleare](#), [David Bazika](#), [František Chaloupka](#), [Haštal Hapka](#), [Ian Davis](#), [Jiří Nekvasil](#), [Miro Tóth](#), [Národní divadlo moravskoslezské](#), [New Opera Days Ostrava 2024](#), [NODO 2024](#), [Ostrava](#), [Ostravské dny](#), [Pascal Dusapin](#), [Rok české hudby](#)